

KASTAMONU VE YÖRESİ AĞIZLARINDA MANTAR ADLARI^{1,2}

Ergün ACAR³

Özet

Kastamonu, Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan dağlık ve bitki örtüsü zengin bir ilimizdir. Bölgenin iklim şartları çeşitli mantarların yetişmesine olanak sağlamaktadır. Çalışmamızda bu mantarlara verilen adlar üzerinde durulacaktır.

Ağızlarda geçen bitki, hayvan, yer adları, lakaplar vs. gibi kavramlar halkın ad vermedeki temel hareket noktasının belirlenmesi bakımından büyük önem taşır. Renklerin, insan ve hayvan uzuvlarının, sayıların, araç ve gereçlerin hangi sebeple adlandırmada kullanıldığı ya da önceliği bize verilen adlandırmalarla ilgili önemli ipuçları verecektir. Bunların sosyolojik, psikolojik, ekonomik yapılarının ortaya çıkarılmasıyla mantara bu adı verenlerin hayattaki öncelikleri, yaşam tarzları, hayata bakış açıları ortaya çıkacaktır. Böylelikle elde edilen veriler bize Türkçenin ad verme sistematığının belirlenmesi ve kurulması için yardımcı olacaktır.

Kastamonu'da 26 mantar türü için tarafımızca 266 adet mantar adı tespit edilmiştir. Bu mantarlar adbilimsel yaklaşımla ele alınmış ve adlandırmaların hangi yollarla oluşturulduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada Türkçenin kavramlaştırma sistematığına mantar adları üzerinden katkı sunulmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mantar Adları, Kastamonu, Adbilim, Söz Varlığı.

MUSHROOM NAMES IN THE DIALECT OF KASTAMONU AND ITS PROVINCE

Abstract

Kastamonu is a province located in West Karadeniz Region with a mountainous and rich vegetation. Climate conditions of the region provides various mushrooms to grow. This study will scrutinize the names given to mushrooms.

Concepts such as plant, animal, location names, nicknames etc. included in dialects carries a great importance in determining the starting point of denomination of the people. The reason why colors, human and animal limbs, numbers and tools are used in denomination or its priority will give us crucial information about the denominations. By determining the sociologic, psychologic and economic structures of these, the priorities, life styles, perspectives on life of the people who denominated these mushrooms will be revealed. Hence, the acquired data will help us to determine and structure the systematic of denomination in Turkish.

266 mushroom names were determined by us for 26 mushroom types in Kastamonu. These mushrooms were tackled onomatologically and it was attempted to be determined by which methods these denominations were performed. In the study, it was aimed to contribute to Turkish's conceptualization systematic with mushroom names.

Keywords: Mushroom Names, Kastamonu, Onomatology, Vocabulary.

¹ Bu çalışma 2-4 Kasım 2017 tarihleri arasında Malatya'da düzenlenen IX. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş hâlidir.

² Bu çalışma Sinop Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon birimince desteklenmiştir. Proje Numarası: FEF-1901-17-03.

³ Dr.Öğr.Üyesi Sinop Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü E-mail: ergunergunacar@gmail.com

1.Giriş

Kastamonu, Batı Karadeniz'de 13.108,1 kilometrekare yüzölçümüne sahip, 170 kilometre denize kıyısı olan, topraklarının %74,6'sı dağlık ve ormanlık alanla kaplı bir ilimizdir. İrili ufaklı pek çok yüksek dağ barındıran ilin, en önemli dağları kıyıdan denize paralel uzanan İsfendiyar (Küre) Dağları ile güneyde kuzeydoğu-güneybatı istikamette uzanan Ilgaz dağlarıdır. Ayrıca İlin %21,6'sı yayla ve plato, %3,8'i ise ovalarla kaplıdır⁴. Ortalama en yüksek sıcaklık 28.0 °C iken, en düşük sıcaklık -4.6 °C derecedir. Ortalama yıllık yağış miktarı ise 480 metreküp dolaylarındadır⁵. Çeşitli yüzey ve iklim şartları Kastamonu'da zengin bir ekolojik çevre ve kendine has mikroklimal alanlar yaratmıştır. Bu duruma bağlı olarak yörede oldukça zengin mantar türü yetişmektedir.

Mantarlar, klorofili olmayan hem eşeyli hem de eşeysiz spor oluşturarak üreyebilen canlılardır. Oluşumunda yeterli oranda ışık, rutubet, sıcaklık ve toprak-odun asidiği gereksinimi duyan mantarlar klorofil ihtiva edemediğinden bağımsız olarak organik madde oluşturamazlar. Yaşayabilmeleri için diğer canlı ve ölü atıklarına ihtiyaç duyarlar. Yaşam süreleri oldukça kısa olan mantarların bazı şapkaklı türleri besin değeri taşımaktadır (Sümer, 1987, s.9).

Çalışmamızda yabani mantarlara verilen adlandırmalar incelenerek, yörede ad verme eğilimleri üzerinde durulacaktır.

Türkçeye, Rumca “manitári”den geçen (Akalin vd. 2015, s.928) mantar sözcüğünün Çağdaş Türk Lehçeleri ve Anadolu ağızlarında geçen pek çok kullanımı mevcuttur. Tatar Türkçesinde “gömbe” (Öner, 2018, s.139), Türkmen Türkçesinde “kömelek/kömölök”, Azerbaycan Türkçesinde “göbäläk”, Başkurt Türkçesinde “kübäläk” (Ercilasun vd. 1991, s.560) şeklinde geçen bu sözcük; Anadolu ağızlarında “göbelek, göbek, göbeleh, göfek, gömelek, gövelek” (DS.1972, s.2115) şekillerinde kullanılmaktadır.

Kastamonu mutfağında kullanımı oldukça zengin olan mantar için insanlar "Ben mantarı ete değışmem." şeklindeki ifadeleriyle değerini ve üstünlüğünü dile getirmişlerdir. *Ekmeği, banduması*, soba üzerinde *közlemesi*, *turşusu* ve üzerine yumurta *çakılarak* (kırılarak) yapılan mantarın yörede pek çok yemeği yapılmaktadır. Ayrıca ekonomik değer taşıyan mantarlar yöre halkı tarafından toplanarak halk pazarlarında satılmaktadır. *Kav mantarı* ateş yakmak için kullanılırken, vurunca içinden toz çıkan *pos mantarı* halk hekimliğinde açık yaraların

⁴ <http://www.kastamonu.gov.tr/cografi-yapisi>, adresinden 20.06.2017 tarihinde alınmıştır.

⁵ <http://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=KASTAMONU>, adresinden 20.06.2017 tarihinde alınmıştır.

kanını durdurmak için kullanılır. Bunun yanında mantar toplamak iyi bir açık hava etkinliği oluşturur. İnsanlar doğada rahatlamak ve dinlenmek için mantar toplamaya gitmektedirler. Kısacası insanların bu kadar hayatına nüfus eden mantarın dile yansımaları da kaçınılmaz olacaktır. Bu doğrultuda; *mantara bağlamak, mantara basmak, mantar gibi üremek, mantar kafa, mantar gibi bitmek, mantar atmak* gibi deyimlerin yanında; insanın en büyük düşmanının kendi içinden çıktığını anlatan “Mantar göbeğinden gurtlanır⁶”, gamsız insanlar için “Hiç mantarla da mı gurt yemediñ?⁷”, bir kimsenin ailesinden ya da yetiştiği çevreden aldığı terbiye için "Ot kökte, mantar evlekte yetişir⁸" ve "Mantar ocağında mantar eksik olmaz⁹" gibi deyişlerin yanında; "Ağustosta yağın yağmur, mantarın gübresi olur" ve “Mantar çok biterse kışın kar çok yağar” gibi havayla ilgili tecrübeler mantarların dile geçmiş yansımalarıdır. Yine Pınarbaşı ilçesinin Sümenler Köyü'nde bir mağaranın "Mantar mağarası" diye adlandırılması, mantarın insan hayatında doğal oluşumlar için bile ön plana çıktığının güzel bir göstergesi olmuştur.

2. İnceleme, Metot ve Derleme Yöntemi

Çalışmamızda Kastamonu ve yöresine ait mantar adları tespit edilerek adbilimsel metotla ele alınmıştır. Mantar adlarının anlambilimsel, kavramsal, onomatolojik, adbilimsel ve dil dışı gerçeklik düzeyleri (Doğan, 2015, s.18) incelememizde dikkate alınmış olup temel adlandırma eğilimleri belirlenmiştir. Bununla birlikte adlandırma kuruluşunda kullanılan öbek oluşturma, söz eksiltme gibi yapısal oluşumlarla gövdelere gelen ad türetme ekleri değerlendirilmiştir.

Derlemeler için yörede yetişen mantarlar tespit edildikten sonra bu mantarların fotoğraf albümleri hazırlandı. Daha sonra hazırlanan bu fotoğraflar mantara ilgisi olan kaynak kişilere gösterilerek tek tek adları kaydedildi. Bazı mantarlar için adlandırmada şekil ve renkler ön plana çıktığı için çalışmanın sonuna kıyaslama için fotoğrafları eklendi. Mantarların Latince adları diğer disiplinlere fayda sağlayacağı düşünülerek verildi.

3. Adlandırmada Belirleyici Olan Unsurlar

3.1.Mantar Şekillerine Göre Yapılan Adlandırmalar

Mantarın lamel, şapka, bacak, yüzük, spor, çorap gibi bölümleri ya da bir bütün olarak görünümü adlandırmalarda belirleyici olmuştur.

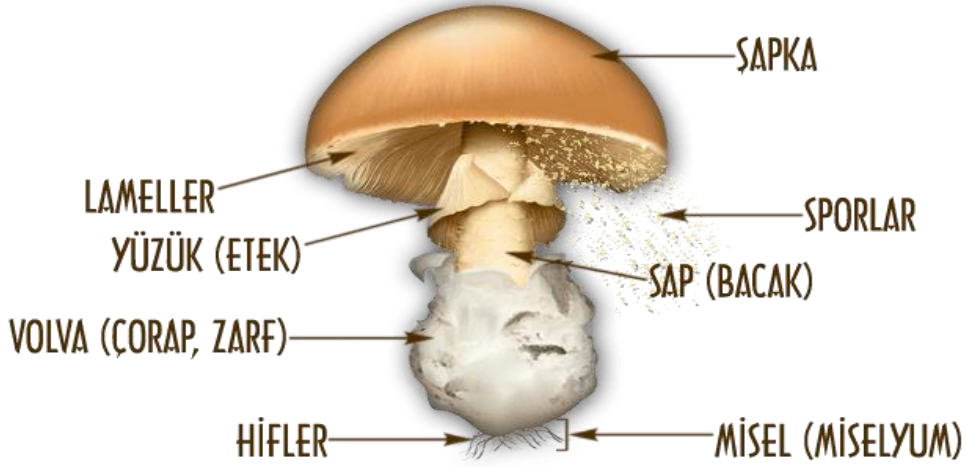
⁶ Araç-Oycalı köyünde Eyüp AKMAN'dan derlenmiştir.

⁷ Araç-Oycalı köyünde Eyüp AKMAN'dan derlenmiştir.

⁸ Azdavay-Başören köyünde Tahir BAHÇA'dan derlenmiştir.

⁹ Taşkoprü-Köçekli köyünde Nuri YÜNTEM'den derlenmiştir.

Şapkalı Mantarların Bölümleri

Resim 1: Şapkalı Mantarların Bölümleri (<http://wildpeaceacademy.com/makro-mantarlarin-incelemesi-ve-makro-mantar-morfolojisi/>, adresinden 08.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

3.1.1. Şapka Biçimleri

Mantar şapkasının büyük ve küçüklüğü; ortasının düz, çukur ya da sivri oluşu; saçak çevresinin yuvarlak, hunik, konik biçimleri adlandırmada belirleyici olmuştur. Öne çıkan bu şapka özellikleri ad ve deyim aktarması yoluyla diğer nesne ve canlılara benzetilmiştir.

ŞAPKALI MANTARLARDA ŞAPKA BİÇİMLERİ

Resim 2: Şapkalı Mantarlarda Şapka Biçimleri (<http://wildpeaceacademy.com/makro-mantarlarin-incelemesi-ve-makro-mantar-morfolojisi/>, adresinden 08.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Şapka biçimleriyle ilgi kurulan adlandırmalar: *şemsiye mantarı*, *dedekülahı*, *garakülah* (kara+külah), *dedebürük* (dede+börük), *kömüşmemesi*, *düdüklüce*, *borozon* (borazan), *gaturburnu* (katır+burnu), *tilkiburnu*, *göbeği yoğun*, *depe doruk*, *muh başı*, vs.

3.1.2. Lamel Sıklığı ve Çeşitliliği

Şapka altı ya da spor yatağı olarak adlandırılan mantar lamellerinin (Erdem, 2018, s.25-26) dokusu, rengi, sıklık ve aralıkları ayrıca bacağına bağlanma biçimleri adlandırmalarda belirleyici olmuştur. Lamellerin bacağına bağlanma şekilleri yandan bakınca kulağa

benzetilmiştir. Deyim aktarması yoluyla daha çok hayvan kulaklarına benzetilen bu adlandırmalar şunlardır: *aÑaç gurtgulaÑı* (ağaç kurt+kulağı), *gurtgulaÑı* (kurt+kulağı), *guzugulaÑı* (kuzu+kulağı), *sañarak*, *saru sañrak* (sarı+sañrak), ...

Yine lamel rengi adlandırmada etkili olan bir diğer unsurdur: *götügara*, *içigızıl*, *kızıl iç*, vs...

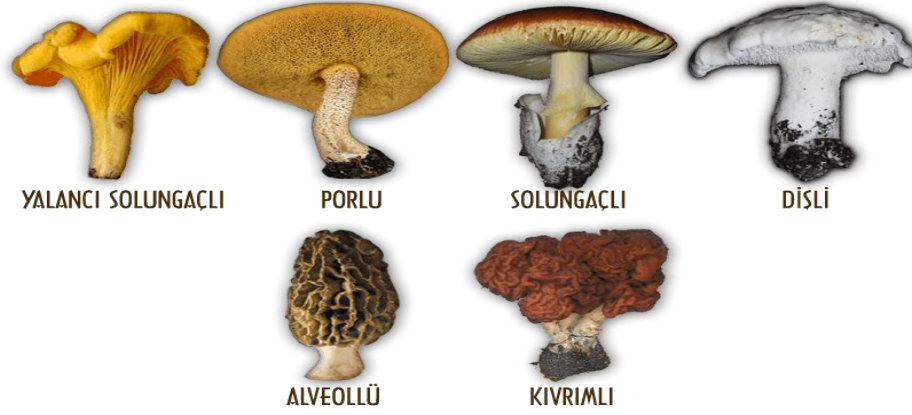

Resim 3: Lamel Sıklığı ve Çeşitliliği (<http://wildpeaceacademy.com/makro-mantarlarin-incelesmesi-ve-makro-mantar-morfolojisi/>, adresinden 08.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Mantarların farklı dokudaki spor yatakları da adlandırmalarda belirleyici olmuştur: *Boletus edulis*'e, porlu spor yatağından dolayı *sünger mantarı*, *Hydnum repandum*'a dişli yapısından dolayı *sığırdili*, bitki ve ağaç kökünü andırdığı için *Ramaria aurea*'ya *kök mantarı*, vurunca sporları dağılan *Lycoperdon perlatum*'a *tozalak* adı verilmesi spor yataklarıyla ilgilidir.

Resim 4: Makro Mantarlarda Spor Yatağı Çeşitleri (<http://wildpeaceacademy.com/makro-mantarlarin-incelesmesi-ve-makro-mantar-morfolojisi/>, adresinden 08.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

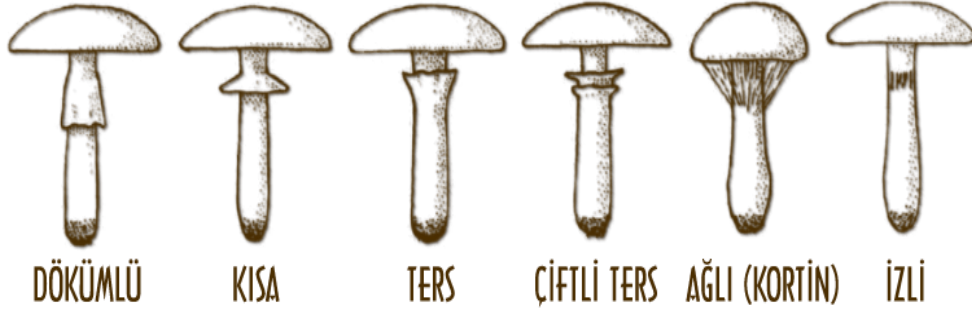

Resim 5: Makro Mantarlarda Spor Yatağı Çeşitleri (<http://wildpeaceacademy.com/makro-mantarlarin-incelenmesi-ve-makro-mantar-morfolojisi/>, adresinden 08.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

3.1.3. Yüzük (Etek) Biçimleri

Mantarların bacak kısmında bulunan yüzükleri de adlandırmalarda yerini almıştır: *yüksük mantarı* ve ağılı yapısı duvağa benzetilen *gelin mantarı* bunlardan bazılarıdır.

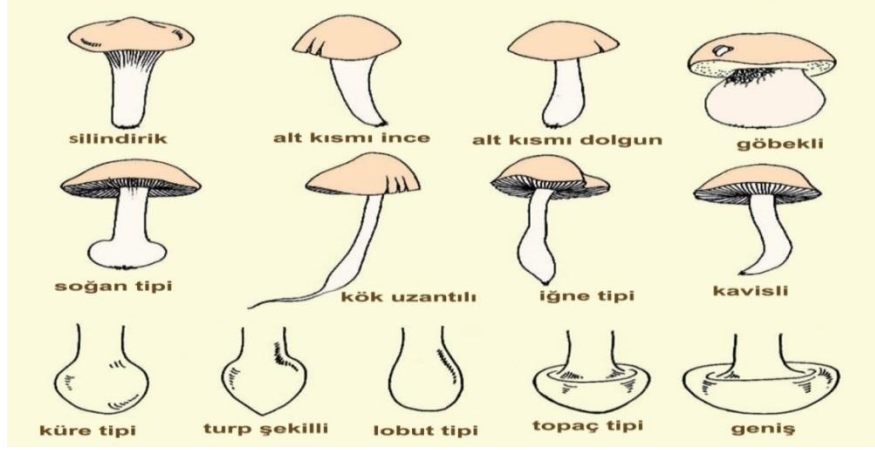
ŞAPKALI MANTARLARDA YÜZÜK (ETEK) ÇEŞİTLİLİĞİ

Resim 6: Şapkali Mantarlarda Yüzük Çeşitliliği (<http://wildpeaceacademy.com/makro-mantarlarin-incelenmesi-ve-makro-mantar-morfolojisi/>, adresinden 08.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

3.1.4. Sap ve Çorap Biçimleri

Bazı mantarların bacak ve çorap biçimleri araç-gereç ve hayvan organlarına benzetilmiştir: *çaruk mantarı* (çarık mantarı), *durnabacaÑı* (turna+bacağı), *uzunbacak*, *civcibacaÑı* (civciv+bacağı), *iğne mantarı*, vs.

Resim 7: Mantarlarda Sap ve Çorap Çeşitleri (<http://wildpeaceacademy.com/makro-mantarlarin-incelemesi-ve-makro-mantar-morfolojisi/>, adresinden 08.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

3.2. Renk Kavramlarıyla Yapılan Adlandırmalar:

Adlandırmalarda ak, al, sarı, kırmızı, kara, siyah, kırmızı, sırma gibi ana renklerin yanında mor, boz, ala gibi ara tonlu renkler de kullanılmıştır. Ayrıca mavinin yerine gök, beyazın yerine ak, siyahın yerine ise al kullanımı daha yaygındır: *ak kayaktı, ak mantar, ak yeryaran, akça mantar, al gannuca* (al+kanlıca), *garainek* (kara+inek), *garaelek* (kara+elek), *garamavru* (kara+nevri), *garabaş* (kara+baş), *garagız* (kara+kız), *garafıstı* (kara+fıstı), *gızılıçi* (kırmızı+içi), *gökçebaş, gökçekoyun, içigızıl* (içi+kırmızı), *kanlıca, gırmızı mantar* (kırmızı mantar), *meşe kırmızı, mor ganlıca, sarıkız, sarusağrak, saruinek* (sarı+inek), *saru mantar* (sarı mantar), *saru söbelen* (sarı söbelen), *sırtı kızıl, sırtı gökçe, siyah mantar, ...*

3.3. Sayılarla Yapılan Adlandırmalar:

Yalnızca bir mantar adı tespit edilebilmiştir: *beşbarmak* (beş+parmak).

3.4. Çıkış Biçimlerine Göre Yapılan Adlandırılanlar:

Mantarların topraktan çıkış biçimleri adlandırmalarda belirleyici olmuştur. Bir sıra halinde çıkan mantarlara *sıraluca* (sıralıca); öbek halinde çıkan mantarlara ise *höbelek, höbelen*, çıkarken üzerinde toprak-bitki tutan mantara *gübürkalduran, toprakgalduran* toprağı yarararak çıkan mantara *yeryaran* adı verilmiştir.

Resim 8: Mantar Ocağı (<https://www.facebook.com/mantaravciligi/posts/mikoriza-baz%C4%B1-bitkilerin-k%C3%B6kleriyle-ortak-ya%C5%9Fam-veya-simbioz-ili%C5%9Fki-geli%C5%9Ftirmesi-2078667479088483/>, adresinden 15.06.2018 tarihinde alınmıştır.)

3.5. Büyük ve Küçüklüğe Göre Yapılan Adlandırmalar:

Mantarın büyük ya da küçük oluşu adlandırmada belirleyici olan bir diğer unsurdur: *civcibaca* (civciv+bacağı), *ayu mantarı*, *ayugula*, *ayuca*, *ayulak*, *cincile*, *kömüş mantarı*, *kömüşmemesi*, ...

Büyük mantarların körpe halleri için ise hayvan yavrularının yöresel adları kullanılmıştır: *posbalak*, *ayupısığı*, ...

3.6. Bitki Adlarından (Ağaç, Ot, Çiçek) Yapılan Adlandırmalar:

Ağaç üzerinde ya da ağaç köklerinde yetişmeye elverişli pek çok mantar türü bulunmaktadır. Bu mantarlar, hangi ağaç üzerinde yetişirse genelde o ağacın adını almıştır: *ağaç gurtgula* (ağaç kurt+kulağı), *ağaç mantarı* (ağaç mantarı), *çam mantarı*, *çam telteli*, *çam dibi*, *fesliyen*, *fistik mantarı*, *gara ağaç mantarı*, *gavak mantarı* (kavak mantarı), *gayın mantarı* (kayın mantarı), *gıcı mantarı*, *gürgen mantarı*, *incir mantarı*, *karnabahar mantarı* (karnabahar mantarı), *kestane mantarı*, *kirez mantarı*, *koz mantarı*, *kök nar çullucası*, *kök nar ganlucası*, *kök mantarı*, *kük nar mantarı*, *kük nar telteli*, *meşe mantarı*, *söğüt mantarı* (söğüt mantarı), ...

Mantarların büyük bir kısmı bazı bitki kökleriyle bağımlı simbiyotik bir ilişki geliştirmişlerdir. Birbirini destekleyen bu dengeye mikoriza adı verilmektedir (Ortaş, Ergün, Ortakçı, Ercan, ve Köse, 1999, s.959-960). Yani bazı mantarların oluşumu ve çoğalması o bitkinin varlığına ve bitkiyle olan ilişkisine bağlıdır. Örneğin; *kanlıca*, *ayu*, *borazan* adıyla anılan mantarlar daha çok köknar, çam ve ladin gibi iğne yapraklı ağaçlara bağımlıdır. Yine *domalan mantarı* da çeşitli ağaç, çalı ve otsu bitkilerle mikorizal bağ kurar ve yaşamlarını bu bitkilerin sayesinde sürdürürler (Erdem, 2018, s.52). Mikorizal bağın bizim için önemi ise mantar

adlandırmalarında bağımlı olduğu bitki ya da ağaç türlerinde veri sağlamalarıdır. Örneğin yöre halkı; birbirinden ayırt etmenin çok zor olduğu ve birbirine çok benzeyen renk tonlarındaki yüzlerce *Russula* türü için yetiştiği yerdeki ağaç cinslerinden yola çıkarak ustaca adlandırma yapmaktadır. Mantar ocağı olarak adlandırılan daire biçimli oluşumlar da mikoriza ile ilgilidir. Yine *içikızıl*, *mıhbaşı* ve *cincile* gibi çayırılık alanda daire oluşturan mantarların bu şekillerine *ocak* adı verilmektedir. *Ocak* yapan mantarların olduğu alanlar daha yeşil, daha uzun ve daha güçlüdür.

Bunların dışında kabalak bitkisinin çiçeğine benzetildiği için *gabalak mantarı* (kabalak mantarı), sarı renginden dolayı *ayva mantarı*, ince yapısından dolayı *yaprak mantarı*, yuvarlak biçiminden dolayı *pata mantarı* bitkilerle dolaylı olarak ilgi kurulmuş mantar adlarıdır.

3.7. Hayvan Adlarıyla Yapılan Adlandırmalar:

Kırsalda besi ve yabani hayvanlarla iç içe olan halk doğal olarak ad verirken bu zenginliği kullanmıştır: *ayu mantarı*, *ayupısıği*, *ayupisiği*, *ayuca*, *ayulak*, *elik mantarı*, *gara koyun* (kara koyun), *gatur mantarı* (katır mantarı), *gaturcuk* (katırcık), *gaz mantarı* (kaz mantarı), *geyik mantarı*, *goç mantarı*, *goçak*, *goçmar*, *goyuncuk*, *gökçe koyun*, *guşekmeği*, *keçi mantarı*, *kömüş mantarı*, *porsuk mantarı*, *sülük mantarı*, *saru inek*, *tavuk mantarı*, *civcibacaÑı* (civciv+bacağı), *posbalak*, ...

3.8. Tada Göre Yapılan Adlandırmalar:

Mantarın acı, tatlı ya da ekşi olması ad vermede etkili olmuştur: *acı mantar*, *balgadun* (bal+kadın), *dilburan*, *dülbüren* (dil+buran), *çilyan* (çiğleyen), ...

3.9. Organ Adlarıyla Yapılan Adlandırmalar:

Dillerin birbiriyle akrabalık, köken, ilgi ve yapılarını ortaya koymada temel kaynak oluşturan organ adları, mantar adları kuruluşunda oldukça önemli bir yer teşkil etmiştir: *aÑaç gurtgulaÑı* (ağaç kurt+kulağı), *ağzı açuk*, *beşbarmak*, *civcibacaÑı* (civciv+bacağı), *daşak mantarı* (taşak mantarı), *davşanböreği* (tavşan+böbreği), *davşangöbe* (tavşan+göbeği), *gadunbarmā* (kadın+parmağı), *gara baş*, *gaturburnu*, *gazayağı*, *geyikayağı*, *göbe yoğu* (göbeği yoğun), *göbeği yoğun*, *götü gara*, *gökçe baş*, *gurtgulaÑı*, *guzugöbe*, *guzugulaÑı* (kuzu+kulağı), *ibük mantarı*, *kömüşmemesi*, *posgulak*, *sakallu*, *sañarak*, *saru sağrak*, *sığırdili*, *sırtı kızıl*, *sırtı gökçe*, *tavukayağı*, *tilkiburnu*, *uzunbacak*, *gara mavru*, *gara nevri*, vs.

Kurt, kuzu ve ayı kulakları mantarın şapka biçimlerine benzetilmiştir. Buna göre kurt ve kuzunun sivri kulakları şapkası dikine gelişen mantarlar için kullanılırken, ayının düz yuvarlak kulakları ise oval mantarlar için kullanılmıştır. Yine bir dikkat çekici adlandırma da bacaklar için yapılmıştır. Kısa ve ince saplı mantarlar için *civcibacaÑi* (civciv+bacağı) kullanılırken, uzun saplı mantarlar için de *durnabacaÑi* (turna+bacağı) adlandırması kullanılmıştır.

3.10. Cinsiyet, Akrabalık, Dini ve Edebi Şahsiyet Adlarıyla Yapılan Adlandırmalar:

garagız (kara+kız), *garaolan*, *garacaolan*, *gelincük*, *geyik gızı*, *sarıkız*, *salim mantarı*, *delikız*, vs.

3.11. Elbise ve Eşya Adlarıyla Yapılan Adlandırmalar:

borozon (borazan), *çaruk mantarı* (çarık mantarı), *çulluca*, *dedebürük*, *dedekülahı*, *duvakluca*, *garagavuk* (kara+kavuk), *garakülah*, *keçe mantarı*, *mıkluca*, *mihcuk*, *püşküllü* (püşküllü), *saraylı altun*, *tel mantarı*, vs.

3.12. Sesle İlgili Kurulan Adlandırmalar:

Mantar üzerine vurulduğunda çıkan yansıma sese bağlı olarak adlandırma yapılmıştır: *hos mantar*, *hosak*, *hosalak*, *hosbalak*, *hosuruk*, *patpat mantarı*, *pıstık*, *pos mantarı*, *posalak*, *poslak*, vs.

3.13. Dokusal ve Yapısal Özellikleriyle İlgili Kurulan Adlandırmalar: Mantarların yumuşak, sert, kaygan, çürük, dikenli ve pürüzlü yapısı adlandırmalarda belirleyici olmuştur: *ayumacığı*, *ayuboku*, *bok mantarı*, *küpürlüce*, *gübürgalduran*, *sümük mantarı*, *sümüklüce*, *çiğleyen*, *sütliyen*, *sütlü ganluca*, *sütlü goçmar*, *sütsüz mantar*, *tozalak*, *tohum mantarı*, *sığırdili*, vs.

3.14. Yetiştığı Yere Göre Yapılan Adlandırmalar:

Mantarların yetişmesine elverişli yerler de adlandırmalarda belirleyici olmuştur. Buna göre ormanlık arazilerde belirli ağaç altları, kumlu araziler, yanmış topraklar, yol kenarları, toprak altları, çayır ve çimenlikler mantar adlarına geçmiştir: *gum mantarı* (kum mantarı), *holluk mantarı*, *herk mantarı*, *meşe mantarı*, *köy mantarı*, *ütük*, *yütük*, *kemüre mantarı*, *saraylı altun*, *dal mantarı*, *çayır mantarı*, vs.

3.15. Sorunlu Adlandırmalar:

Anlamını ve adlandırma sebebini bulamadığımız mantar adlarıdır: *alantun*, *alaytun*, *çapaç*, *ebişke*, *zırmata*, vs.

4. Adlandırmaların Yapısı

Bu bölümde adlandırmaların söz dizimsel oluşumları değerlendirilerek tasnifi yapılmıştır.

4.1. Belirtisiz İsim Tamlaması Kuruluşunda Mantar Adları: *aÑaç gurtgulaÑi* (ağaç kurt+kulağı), *aÑaç mantarı* (ağaç mantarı), *ay mantarı*, *ayu mantarı*, *ayva mantarı*, *ayuboku mantarı*, *ayugulaÑi* (ayı+kulağı), *ayumıcığı*, *ayupisiğı*, *ayupısığı*, *bok mantarı*, *civcibacaÑi* (civciv+bacağı), *çamdibi*, *çam mantarı*, *çam ganlucası* (çam kanlıcası), *çam telteli*, *çaruk mantarı*, *dal mantarı*, *daşak mantarı* (taşak mantarı), *davşanböreğı* (tavşan+böbreğı), *davşangöbe* (tavşan+göbeğı), *dedekülahı*, *elecek mantarı*, *elik mantarı*, *enişte mantarı*, *erik mantarı*, *erişte mantarı*, *findık mantarı*, *fıstı mantarı*, *fıstık mantarı*, *gadunbarmā* (kadın+parmağı), *gara aÑaç mantarı* (kara ağaç mantarı), *gadır mantarı*, *gadırburnu*, *gadıröbe* (katır+göbeğı), *gav mantarı*, *gavak mantarı*, *gayın mantarı*, *gazayağı* (kaz+ayağı), *gaz mantarı*, *gelin mantarı*, *geyikayağı*, *geyikgızı*, *geyik mantarı*, *geyik mantarı*, *gıcı mantarı*, *gırmuzu kurtkulağı*, *gırō mantarı* (kırağı mantarı), *goç mantarı* (koç mantarı), *gum mantarı*, *gurdgulaÑi* (kurt+kulağı), *guşekmeğı*, *guzugöbe* (kuzu+göbeğı), *guzugulaÑi* (kuzu+kulağı), *gürgen mantarı*, *ibük mantarı*, *idük mantarı*, *iğne mantarı*, *ilaç mantarı*, *incir mantarı*, *inek mantarı*, *halısaçağı*, *herk mantarı*, *holluk mantarı*, *karnabahar mantarı*, *keçe mantarı*, *keçi mantarı*, *kemüre mantarı*, *kestane mantarı*, *kirez mantarı*, *koyun mantarı*, *koz mantarı*, *kök mantarı*, *köknar çullucası*, *köknar ganlucası*, *kömiş mantarı*, *kömişmemesi*, *köpek mantarı*, *köy mantarı*, *küknar mantarı*, *küknar telteli*, *kütük mantarı*, *meşekızılı*, *meşe mantarı*, *mıhdepesi*, *pata mantarı*, *patpat mantarı*, *porsuk mantarı*, *pos mantarı*, *purçak mantarı*, *saçak mantarı*, *sālim mantarı*, *sülük mantarı*, *sığırdili*, *sóğürt mantarı* (söğüt mantarı), *sümük mantarı*, *şemsiye mantarı*, *tarla mantarı*, *taş ebişegi*, *tavuk mantarı*, *tavukayağı*, *tel mantarı*, *tilkiburnu*, *tohum mantarı*, *turşu mantarı*, *yüksük mantarı*, *yımırta mantarı*, *yaprak mantarı*, vs.

4.2. Belirtili İsim Tamlaması Kuruluşunda Mantar Adları: *eleceğın oynaşı*, *ganlucanıñ ebesi* (kanlıcanın ebesi), vs.

4.3. Sıfat Tamlaması Kuruluşunda Mantar Adları: *ak mantar*, *akkayakı*, *acı mantar*, *akça mantar*, *al gannuca*, *beşbarmak*, *delikız*, *garagız* (kara+kız), *garabaş* (kara+baş), *garakülah*, *garagöcü*, *garagoyun* (kara+koyun), *garagavuk* (kara+kavuk), *garafıstı*, *garainek*, *garaelek*, *garaolan* (kara+oğlan), *gırmuzu mantar* (kırmızı mantar),

gökçebaş, gökçegoyun, iyigoç (iyi+koç), hos mantar, kara mantar, kokulu mantar, kızıl iç, kukulu mantar, mor ganluca (mor kanlıca), saçaklı mantar, posgulak (pos+kulak), saruinek (sarı+inek), saru mantar, sarıkız, sarusağrak, saru söbelen, siyah mantar, sütlü ganluca, sütlü goçmar, sütlü mantar, sütsüz mantar, uzunbacak, yangulak, yarımcağulak, vs.

4.4. Sıfat-Fiil Öbeği Kuruluşunda Mantar Adları: *dilburan, dülbüren (dil+buran), gübüür galduran (gübür kaldıran), siğiligeçük, siñirigöçük, toprak galduran, yeryaran, vs.*

4.5. Tekrar Öbeği Kuruluşunda Mantar Adları: *teltel, patpat mantarı, vs.*

4.6. Kısaltma Öbeği Kuruluşunda Mantar Adları: *içigızıl (içi+kızı), göbeği yoğun, götügara, sırtıgızıl, sırtıgökçe, vs.*

4.7. Tek Kelimeden Oluşan Mantar Adları: *alantun, alaytun, aydıncı, ayuca, ayulak, bobruk, borozon, cincile, çamdibi, çapaç, çilyan, çulluca, dolaman, domala, dölemen, duvakluca, düdüklüce, ebelen, ebişke, feslek, fesliğen, fesliyen, gabalak (kabalak), gaturcuk (katırcık), gazıma, geklüce, gelincük, gevlüce, girov (kırağı), goçak, goçmar, goçuk, gongulat, goyuncuk, gökçe, ibişke, idüklüce, itük, hosak, hosalak, hosbalak, hosuruk, höbelek, höbelen, kalaytun, kanlıca, koçmar, kokuluca, küpürlüce, mavru (nevri), mıçcuk, mıkluca, öriüşte, pıstık, polet, posalak, poslak, püşküllü (püşküllü), sakallu, sañarak, sıraluca, sırtarı, söbelek, söbelen, sümüklüce, sütliyen, tellüce, teltel, telteli, tozalak, ütük, yütük, zırmak, vs.*

5. Sözlük:

Sözlük bölümünde, mantar adları içerisinde yaşayan arkaik sözcükler ile Derleme Sözlüğünde bulunmayan sözcüklere yer verilmiştir:

balak : Manda yavrusu (*posbalak*)

bürük : Tekke, başlık (*dedebürük*)

cin : Küçük (*cincile*)

çaruk : Ayakkabı (*çaruk mantarı*)

doma : Yuvarlak (*domalan*)

ebe : Eşi, benzeri (*ganlucanıñ ebesi*)

elik : Dağ keçisi, karaca (*elik mantarı*)

feslek : Bezelye (*feslek*)

gabalak: Genelde su kenarlarında yetişen geniş yapraklı bitki (*gabalak*)

- gıcı** : Çam kozalağı (*gıcı mantarı*)
- gübür** : Toz, toprak kırıntısı (*gübürgalduran*)
- herk** : Sürülüp nadasa bırakılan tarla (*herk mantarı*)
- höbe** : Öbek (*höbelek, höbelen*)
- kemüre**: Hayvan gübresi (*kemüre mantarı*)
- kömüş**: Manda (*kömüş mantarı, kömüşmemesi*)
- mavru**: Nevir, beniz, yüz (*mavru, gara mavru*)
- mıcık** : Dışkı (*ayumıcığdı*)
- mıh** : Çivi (*mıhcuk, mıhluca, mıhdepesi*)
- ocak** : Mantarların bol çıktığı ya da daire biçimli olarak çıktıkları alan (*mantar ocağı*)
- örüşte** : Erişte (*örüşte mantarı*)
- pısık** : Yavru (*ayupısığı, ayupisiğı*)
- püşkül**: Püşkül, saçak (*püşküllü*)
- sañarak**: Kulak (*sañarak*)
- sülük** : Salyangoz (*sülük mantarı*)
- ütük** : Yanmış orman arazisi (*ütük*)
- yeveş** : Mantarın kaygan sümüksü yapısı

6.Kastamonu ve Yöresi Ağızlarında Tespit Edilen Mantar Adları

Kastamonu'da 26 mantar türü için tarafımızca 266 adet mantar adı tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda alfabetik olarak sıralanan bu mantarların derlendikleri yerler ve tespit edilebilen Latince adları verilmiştir.

Tablo 2: Mantar Adları ve Derleme Yerleri

Sıra	Mantar Adı	Latince Adı	Derleme Yeri
1	acı mantar	<i>Lactarius piperatus</i>	Şenpazar-Edeler Çatak Mah.

2	aÑaç gurtgulağı	<i>Pleurotus ostreatus</i>	Ağlı-Adalar
3	aÑaç mantarı	<i>Pleurotus ostreatus</i>	Devrekâni-Akın
4	ağzı açuk	<i>Sarcosphaera spp.</i>	Taşköprü-Şahinçatı; Tosya-Merkez Şeyh Mah.
5	akkayakı	<i>Russula delica</i>	Tosya
6	ak mantar(I)	<i>Agaricus arvenis</i>	Seydiler-Üyük; Taşköprü-Çaylaklar, Çiftlik Telli Mah.; Bozkurt-Yaşarlı; Ağlı-Alınca
7	ak mantar(II)	<i>Lactarius piperatus</i>	Bozkurt-Ortasökü Isırganlık Mah., İbrahim
8	ak yeryaran	<i>Russula delica</i>	Taşköprü-Masatlar
9	akça mantar	<i>Lactarius piperatus</i>	Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
10	al gannuca	<i>Lactarius sanguifluus</i>	Daday
11	alantun	<i>Lactarius vellereus</i>	Doğanyurt-Belyaka
12	alaytun	<i>Lactarius vellereus</i>	İnebolu-Çaydüzü; Küre-Kesepınar
13	ay mantarı	<i>Boletus edulis</i>	Hanönü
14	aydınca		Cide, Daday-Sorkun, Araç-Sümenler
15	ayu mantarı	<i>Boletus edulis</i>	Şenpazar, Devrekâni-Akın,

			Küre-Bürüm; Bozkurt-Yaşarlı, Başaran, Ortasökü Isırganlık Mah.; Taşköprü-Kayadibi, Duruca; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.; Ağılı-Yapı Danacı Mah., Gölcügez
16	ayva mantarı	<i>Cantharellus cibarius</i>	Çatalzeytin-Paşalı
17	ayuboku mantarı	<i>Suillus spp.</i>	Hanönü
18	ayuca	<i>Boletus edulis</i>	Cide, Daday, İhsangazi-Enbiya; Taşköprü-Çaylaklar
19	ayugulağı	<i>Boletus edulis</i>	İhsangazi-Enbiya
20	ayulak	<i>Boletus edulis</i>	Merkez-Girdallı, Başören
21	ayumıcığı	<i>Boletus edulis</i>	Kastamonu
22	ayupısığı	<i>Boletus edulis</i>	Taşköprü-Çiftlik Telli Mah.
23	ayupisiğı	<i>Boletus edulis</i>	Taşköprü-Dağbelören
24	balgadun	<i>Clitocybe geotropa</i>	Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
25	beşbarmak	<i>Ramaria sp.</i>	Cide-Himmetbeşe
26	bobruk		Cide-Sarıkaya
27	bok mantarı	<i>Boletus edulis</i>	Tosya
28	borozon	<i>Craterellus sp.</i>	Ağılı-Yapı Danacı Mah.
29	cincile	<i>Marasmius oreades</i>	Şenpazar, Devrekâni-Pınarözü; Tosya, İnebolu-Çaydüzü;

			Taşköprü-Çaylaklar, Kayadibi; Bozkurt-İbrahim, Ortasöku Isırganlık Mah.; Ağlı-Yapı Danacı Mah.
30	civcibacañı	<i>Ramaria formosa</i>	İnebolu-Çaydüzü; Ağlı-Mazak
31	çamdıbi	<i>Sparasis crispa</i>	Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
32	çam mantarı	<i>Sparasis sp.</i>	Devrekâni-Akın, Taşköprü- Duruca
33	çam ganlucası	<i>Lactarius deliciosus</i>	Kastamonu-Kurucaören
34	çam telteli	<i>Ramaria sp.</i>	Taşköprü-Kayadibi
35	çaruk mantarı	<i>Meripilus giganteus</i>	Cide-Himmetbeşe
36	çapaç	<i>Infundibulicyb e geotropa</i>	Pınarbaşı-Uzla
37	çilyan	<i>Lactifluus sp.</i>	Şenpazar-Edeler Çatak Mah.
38	çulluca(I)	<i>Ramaria sp.</i>	Azdavay-Karahalılar
39	çulluca(II)	<i>Hericium sp.</i>	Devrekâni-Pınarözü
40	çulluca(III)	<i>Ramaria formosa</i>	Bozkurt-Tezcan
41	dal mantarı		Çatalzeytin-Paşalı
42	daşak mantarı	<i>Terfezia sp.</i>	Taşköprü-Tekeoğlu
43	davşanböreği	<i>Terfezia sp.</i>	Ağlı-Kılıdare

44	davşangöbē	<i>Terfezia sp.</i>	Devrekâni
45	dedebürük	<i>Macrolepiota procera</i>	Bozkurt-Başaran Yüksek Mah., Tezcan
46	dedekülâhı	<i>Macrolepiota procera</i>	Taşköprü-Hamzaoğlu
47	delikız		Kastamonu
48	depedoruk	<i>Macrolepiota sp.</i>	Bozkurt-Ortasökü Isırganlık Mah.,
49	dilburan	<i>Lactarius vellereus</i>	Bozkurt-Mamatlar, Yaşarlı; İhsangazi-Enbiya; Taşköprü- Çiftlik Telli Mah.
50	dolaman	<i>Rhizopogon roseolus</i>	Merkez-Kurucaören, İhsangazi- Enbiya
51	domala	<i>Terfezia sp.</i>	Taşköprü-Çaylaklar, Oymağaçseki; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
52	dölemen	<i>Terfezia sp.</i>	Pınarbaşı-Uzla
53	durnabacañı	<i>Macrolepiota procera</i>	İnebolu-Gemiciler
54	duvakluca	<i>Amanita caesarea</i>	Şenpazar-Edeler Çatak Mah.; Azdavay-Derelitekke
55	düdüklüce	<i>Morchella sp.</i>	Ağlı-Yapı Danacı Mah.
56	dülbüren	<i>Russula delica</i>	Bozkurt-Ortasökü Isırganlık Mah.
57	ebelen		Cide

58	ebişke	<i>Infundibulicybe geotropa</i>	Araç; Pınarbaşı-Mirehor
59	eleceğin oynaşı	<i>Clitocybe geotropa</i>	Tosya-Merkez Şeyh Mah.
60	elecek mantarı	<i>Lactarius sp.</i>	Tosya-Çevlik; Taşköprü- Dağbelören, Çiftlik Telli Mah.
61	elik mantarı	<i>Lactarius volemus</i>	Şenpazar-Edeler Çatak Mah.; Daday-Tüfekçi
62	enişte mantarı	<i>Ramaria sp.</i>	Çatalzeytin-Paşalı
63	erik mantarı	<i>Calocybe gambosa</i>	Bozkurt-Başaran Yüksek Mah.
64	erişte mantarı	<i>Ramaria sp.</i>	Küre-Ersizlerdere, İnebolu- Deresözkü; Devrekâni-Pınarözü; Ağlı-Yapı Danacı Mah.
65	feslek	<i>Boletus edulis</i>	Kastamonu
66	fesliğin	<i>Boletus edulis</i>	Çatalzeytin-Paşalı
67	fesliyen	<i>Boletus edulis</i>	Bozkurt-Yaşarlı
68	findık mantarı		Cide, Doğanıyurt-Danışman; Bozkurt-Başaran Yüksek Mah.
69	fıstı mantarı	<i>Tricholomo sp.</i>	Taşköprü-Çiftlik Telli Mah.
70	fıstık mantarı	<i>Boletus edulis</i>	Taşköprü-Şahinçatı
71	gabalak	<i>Macrolepiota sp.</i>	Merkez-Kurucaören, İhsangazi- Enbiya
72	gadunbarmā(I)	<i>Ramaria aurea</i>	Şenpazar-Edeler Çatak Mah.; Daday, Küre-Bürüm; Pınarbaşı-

			Sümenler
73	gadunbarmā(II)	<i>Cantharellus cibarius</i>	Taşköprü-Oymağaçseki
74	ganlucaniñ ebesi	<i>Boletus edulis</i>	Devrekâni-Pınarözü
75	gara añaç mantarı	<i>Pleurotus ostreatus</i>	Şenpazar
76	garainek	<i>Sarcodon imbricatus</i>	Araç-Oycalı
77	garaelek		Daday-Dereözü
78	garafıstı	<i>Tricholomo sp.</i>	Taşköprü-Çiftlik Telli Mah.
79	garagavuk		Merkez-Ballık
80	garagoyun		Araç-Palazlar
81	garagöcü	<i>Tricholoma terreum</i>	Araç-Oycalı
82	garakülah	<i>Morchella deliciosa</i>	Taşköprü-Oymağaçseki
83	garabaş	<i>Tricholomo sp.</i>	Devrekâni-Akın, Küre- Ersizlerdere; Bozkurt-Ortasökü Isıranlılık Mah., Yaşarlı, Başaran
84	garagız	<i>Tricholomo sp.</i>	Şenpazar
85	garaolan	<i>Meripilus giganteus</i>	Bozkurt-Tezcan; İnebolu- Çaydüzü
86	garacaolan	<i>Meripilus</i>	Bozkurt-Ortasökü Isıranlılık

		<i>giganteus</i>	Mah.; Devrekâni-Pınarözü
87	gadır mantarı		Taşköprü-Masatlar
88	gadırburnu	<i>Coprinus compatus</i>	Devrekâni-Pınarözü
89	gadırgöbe	<i>Lactarius volemus</i>	Tosya-Merkez Şeyh Mah.
90	gaturcuk	<i>Agaricus sp.</i>	Taşköprü-Böcü
91	gav mantarı	<i>Fomes fomentarius</i>	Taşköprü-Şahinçatı
92	gavak mantarı	<i>Pleurotus sp.</i>	Tosya-Çevlik, Bozkurt-Dursun; Devrekâni-Pınarözü, Taşköprü- Duruca; Ağlı-Alınca; Tosya- Merkez Şeyh Mah.
93	gayın mantarı	<i>Meripilus giganteus</i>	Şenpazar
94	gazayağı	<i>Cantharellus cibarius</i>	Küre, Hanönü, Devrekâni-Akın
95	gaz mantarı	<i>Agaricus sp.</i>	Şenpazar; Ağlı-Yapı Danacı Mah.;
96	gazıma	<i>Russula delica</i>	Taşköprü-Çaylaklar
97	geklüce	<i>Lactarius volemus</i>	Şenpazar
98	gelin mantarı	<i>Amanita sp.</i>	Tosya
99	gelincük	<i>Amanita sp.</i>	Cide, Merkez-Kurucaören, Daday

100	gelincük(I)	<i>Russula emetica</i>	Taşköprü-Çaylaklar, Yazıhamit
101	gelincük(II)	<i>Lactarius vellereus</i>	Taşköprü-Böcü
102	gevlüce	<i>Lactarius volemus</i>	Şenpazar
103	geyikayağı	<i>Sarcodon imbricatus</i>	Taşköprü-Duruca
104	geyikgızı	<i>Lactarius volemus</i>	Bozkurt-Yaşarlı
105	geyik mantarı	<i>Lactifluus sp.</i>	Cide
106	geyik mantarı(I)	<i>Sarcodon imbricatus</i>	Taşköprü-Çaylaklar, Kayadibi, Çiftlik Telli Mah., Böcü; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
107	geyik mantarı(II)	<i>Lactarius volemus</i>	Bozkurt-Başaran Yüksek Mah., Ortasökü Isırganlık Mah., İbrahim; Ağılı-Adalar; Pınarbaşı-Sümenler
108	gıcı mantarı	<i>Morchella sp.</i>	Ağılı-Alınca
109	gırmuzu kurtkulağı	<i>Russula emetica</i>	Bozkurt-Yaşarlı
110	gırmuzu mantar		Bozkurt-Başaran Yüksek Mah.
111	gırō mantarı(I)	<i>Tricholomo sp.</i>	Merkez-Kurucaören, Oğul
112	gırō	<i>Pleurotus sp.</i>	Taşköprü-Böcü

	mantarı(II)		
113	gırov	<i>Tricholomo sp.</i>	Cide
114	gızıl içi	<i>Agaricus sp.</i>	Taşköprü-Böcü
115	goç mantarı(I)		Şenpazar, Azdavay-Karahalılar, Araç-Palazlar
116	goç mantarı(II)	<i>Russula delica</i>	Devrekâni-Pınarözü
117	goçak	<i>Russula delica</i>	Taşköprü-Çaylaklar, Kayadibi, Çiftlik Telli Mah., Kuzkalkese; Tosya-Merkez Şeyh Mah., Çevrik
118	goçmar	<i>Russula delica</i>	Taşköprü-Oymağaçseki; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
119	goçuk	<i>Russula delica</i>	Taşköprü-Masatlar, Duruca
120	gongulat		Pınarbaşı-Çamkışla
121	goyungözü		Küre-Karaman; Küre-Ersizlerdere
122	goyuncuk	<i>Macrolepiota sp.</i>	Taşköprü-Çaylaklar, Çiftlik Telli Mah., Böcü
123	góbeyoğu	<i>Agaricus sp.</i>	Taşköprü-Kayadibi
124	göbeği yoğun	<i>Agaricus sp.</i>	Taşköprü-Duruca
125	gökçe		Cide
126	gökçegoyun	<i>Amanita phalloides</i>	Şenpazar-Kuztekke

127	gökçebaş		Bozkurt-Yaşarlı
128	götügara	<i>Agaricus sp.</i>	Taşköprü-Şahinçatı, Çiftlik Telli Mah.
129	gum mantarı	<i>Coprinus compatus</i>	Taşköprü-Böcü, Duruca
130	gurdgulağı	<i>Infundibulicybe geotropa</i>	Şenpazar Kuztekke, Küre-Bürüm, Ağlı-Bereketli, Yapı; Pınarbaşı-Sümenler
131	guşekmeği		Taşköprü
132	guzugöbē	<i>Morchella deliciosa</i>	Şenpazar, Taşköprü-Şahinçatı; Bozkurt-Ortasökü Isırganlık Mah., Yaşarlı
133	guzugulañı(I)		Cide, İnebolu-Deresözkü
134	guzugulañı(II)	<i>Morchella deliciosa</i>	Taşköprü-Masatlar, Kayadibi; Devrekâni-Pınarözü; Bozkurt-Tezcan
135	gübür mantarı	<i>Russula delica</i>	Daday
136	gübür galduran	<i>Russula delica</i>	Şenpazar, Azdavay-Karahalılar, İnebolu-Çaydüzü; Bozkurt-Yaşarlı İbrahim; Devrekâni-Pınarözü; Ağlı Adalar
137	gürgen mantarı(I)	<i>Pleurotus sp.</i>	Şenpazar, Bozkurt-Mamatlar, Yaşarlı; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
138	gürgen mantarı(II)	<i>Cantharellus cibarius</i>	Devrekâni-Pınarözü

139	ibişke	<i>Infundibulicybe geotropa</i>	Daday, Araç-Palazlar
140	ibük mantarı	<i>Morchella sp.</i>	Ağlı-Mazak
141	içigızıl	<i>Agaricus sp.</i>	Şenpazar; Devrekâni-Pınarözü; Ağlı-Yapı Danacı Mah.
142	idük mantarı	<i>Morchella sp.</i>	Ağlı-Kayabaşı
143	idüklüce	<i>Morchella conica</i>	Ağlı-Bereketli, Yapı Danacı Mah.;
144	iğne mantarı	<i>Ramaria formosa</i>	Küre-Ersizlerdere; Bozkurt-Ortasökü Isırganlık Mah, İbrahim
145	ilaç mantarı	<i>Cantharellus cibarius</i>	Bozkurt-Başaran Yüksek Mah., Ortasökü Isırganlık Mah,
146	incir mantarı		Bozkurt-Yaşarlı
147	inek mantarı	<i>Hydnum sp.</i>	Ağlı-Yapı Danacı Mah.; Araç-Oycalı
148	itük	<i>Morchella sp.</i>	Ağlı Adalar
149	iyigoç	<i>Russula delica</i>	Merkez-Kurucaören
150	halısaçağı	<i>Ramaria sp.</i>	Taşköprü-Dağbelören
151	herk mantarı	<i>Agaricus campestris</i>	Bozkurt-Başaran Yüksek mah.
152	holluk mantarı		Taşköprü-Şahinçatı
153	hos mantar	<i>Sarcosphaera sp.</i>	Şenpazar-Edeler Çatak Mah.

154	hosak	<i>Sarcosphaera</i> <i>sp.</i>	Taşköprü
155	hosalak	<i>Sarcosphaera</i> <i>sp.</i>	Taşköprü-Böcü; Hanönü- Merkez Vakıf Mah.
156	hosbalak	<i>Sarcosphaera</i> <i>sp.</i>	Taşköprü-Tekeoğlu
157	hosuruk	<i>Sarcosphaera</i> <i>sp.</i>	Tosya-Çevlik
158	höbelek	<i>Morchella sp.</i>	Taşköprü-Köçekli
159	höbelen	<i>Morchella sp.</i>	Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
160	kalaytun	<i>Lactarius</i> <i>vellereus</i>	Çatalzeytin-Paşalı
161	kantıpa	<i>Clitocybe sp.</i>	Devrekâni-Akın, Pınarözü; Bozkurt-Tezcan
162	kanlıca	<i>Lactarius sp.</i>	Şenpazar; Bozkurt-Yaşarlı, Başaran; Devrekâni-Pınarözü
163	kara mantar	<i>Meripilus sp.</i>	Cide-Çilekçe
164	karnabahar mantarı	<i>Sparasis</i> <i>crispa</i>	Hanönü
165	keçe mantarı	<i>Coprinus</i> <i>compatus</i>	Taşköprü-Çiftlik Telli Mah.
166	keçi mantarı		Çatalzeytin-Paşalı
167	kemüre mantarı	<i>Agaricus sp.</i>	Tosya-Ermelik

168	kestane mantarı	<i>Laetiporus sulphureus</i>	Bozkurt-Yaşarlı
169	kızıl iç	<i>Agaricus sp.</i>	Taşköprü-Yazıhamit, Masatlar
170	kirez mantarı	<i>Laetiporus sulphureus</i>	Şenpazar, Cide-Himmetbeşe; Bozkurt-Yaşarlı; Devrekâni-Pınarözü
171	koçmar	<i>Russula delica</i>	Taşköprü
172	kokulu mantar	<i>Calocybe gambosa</i>	Azdavay-Valay, Pınarbaşı-Uzla
173	kokuluca	<i>Calocybe gambosa</i>	Devrekâni-Akın, Pınarözü; Daday, Küre-Bürüm; Ağlı-Kıldere
174	koyun mantarı	<i>Agaricus sp.</i>	Devrekâni-Pınarözü; Bozkurt-Tezcan
175	koz mantarı	<i>Coprinus compatus</i>	Bozkurt-Yaşarlı
176	kök mantarı		Çatalzeytin-Paşalı, Taşköprü-Şahinçatı
177	köknar çullucası	<i>Hericium sp.</i>	Devrekâni-Akın;
178	köknar ganlucası	<i>Lactarius sp.</i>	Merkez-Kurucaören
179	kömüş mantarı(I)	<i>Lactarius vellereus</i>	Bozkurt-Başaran Yüksek Mah.
180	kömüş	<i>Amanita</i>	Taşköprü-Çaylaklar

	mantarı(II)	<i>caesarea</i>	
181	kömüşmemesi		Kastamonu
182	köpek mantarı		Çatalzeytin-Paşalı; Taşköprü-Hamzaoğlu; Tosya-Merkez Şeyh Mah.
183	köy mantarı	<i>Agaricus sp.</i>	Taşköprü-Oymaağaçseki; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
184	kukulu mantar	<i>Calocybe sp.</i>	Pınarbaşı-Merkez
185	kurtkulağı	<i>Clitocybe geotropa</i>	Cide-Güren köyü; Küre-Ersizlerdere; Bozkurt-Yaşarlı
186	küknar mantarı	<i>Cantharellus sp.</i>	Taşköprü-Kayadibi
187	küknar telteli	<i>Ramaria spp.</i>	Taşköprü-Kayadibi
188	küpürlüce	<i>Russula delica</i>	Pınarbaşı-Sümenler
189	kütük mantarı	<i>Pleurotus ostreatus</i>	Bozkurt-İbrahim; Ağıl-Yapı Danacı Mah.
190	mavru		Cide
191	meşekızılı		Pınarbaşı-Çavuş
192	meşe mantarı	<i>Cantharellus sp.</i>	Şenpazar; Ağıl-Yapı Danacı Mah.
193	mıhcuk	<i>Marasmius sp.</i>	Cide, Merkez-Kurucaören, Araç-Aktaş
194	mıhdepesi	<i>Marasmius sp.</i>	Şenpazar
195	mıkluca	<i>Marasmius sp.</i>	Bozkurt-İbrahim; Küre-

			Kesepınar; Araç-Sümenler
196	mor ganluca	<i>Lactarius sp.</i>	Merkez-Girdallı, Daday; Taşköprü-Çaylaklar
197	örüşte	<i>Ramaria formosa</i>	Devrekâni
198	pata mantarı	<i>Terfezia sp.</i>	Taşköprü-Masatlar
199	patpat mantarı	<i>Lycoperdon spp.</i>	Devrekâni-Akın
200	pıstık	<i>Lycoperdon spp.</i>	Tosya
201	polet	<i>Boletus edulis</i>	Araç-Palazlar
202	porsuk mantarı	<i>Calvatia gigantea</i>	Tosya, Devrekâni-Doğuörcünler, Daday-Peşman; Taşköprü- Çaylaklar, Yazıhamit, Çiftlik Telli Mah.
203	pos mantarı	<i>Calvatia gigantea</i>	Ağlı-Yapı Danacı Mah., Alınca;
204	posalak	<i>Calvatia gigantea</i>	Araç-Karabüzey
205	posgulak	<i>Calvatia gigantea</i>	Taşköprü-Kayadibi
206	poslak	<i>Calvatia gigantea</i>	Merkez-Kurucaören
207	purçak mantarı	<i>Ramaria formosa</i>	Tasya-Ekincik

208	püşküllü	<i>Ramaria formosa</i>	Ağlı-Yapı Danacı Mah.
209	saçak mantarı	<i>Ramaria formosa</i>	Tosya-Çevlik; Taşköprü-Çiftlik Telli Mah., Böcü
210	saçaklu mantar	<i>Ramaria formosa</i>	Küre-Ersizlerdere; Ağlı-Mazak
211	sakallu	<i>Ramaria formosa</i>	Ağlı-Yapı Danacı Mah.
212	sālim mantarı		Pınarbaşı-Sümenler
213	sañarak	<i>Agaricus sp.</i>	Araç-Sümenler
214	saraylıaltun		İnebolu-Deresözkü
215	sarı kız	<i>Cantharellus sp.</i>	Ağlı-Bereketli
216	saruinek	<i>Hydnum sp.</i>	Ağlı-Mazak
217	saru mantar	<i>Cantharellus sp.</i>	Bozkurt-Dursun
218	sarus ağrak	<i>Amanita caesarea</i>	Bozkurt-Yaşarlı, Başaran Yüksek Mah., Ortasökü Isırganlık Mah., İbrahim
219	saru söbelen	<i>Amanita caesarea</i>	Taşköprü-Oymağaçseki
220	siğirdili	<i>Hydnum repandum</i>	Devrekâni-Pınarözü; Bozkurt-Mamatlar, Dursun, Yaşarlı, Ortasökü Isırganlık Mah.; Ağlı-Gölcügez

221	sıraluca	<i>Marasmius sp</i>	Şenpazar
222	sırtarı		Tosya-Dağçatağı
223	sırtıgızıl	<i>Russula emetica</i>	Taşköprü-Masatlar; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.; Araç-Oycalı
224	sırtıgökçe	<i>Russula emetica</i>	Doğanyurt-Dağyurdu; Bozkurt-İbrahim, Yaşarlı Yüksek Mah.,; Taşköprü-Kayadibi; Hanönü-Merkez Vakıf Mah.; Küre-Kesepınar
225	siğiligeçük		Taşköprü-Masatlar
226	siñirigöçük		Taşköprü-Karapürçek
227	siyah mantar	<i>Meripilus giganteus</i>	Çatalzeytin-Paşalı
228	söbelek	<i>Coprinus compatus</i>	Şenpazar; Taşköprü-Masatlar; Tosya-Merkez Şeyh Mah.
229	söbelen	<i>Coprinus compatus</i>	Taşköprü-Hamzaoğlu
230	söğürt mantarı	<i>Pleurotus sp.</i>	Taşköprü-Böcü
231	söğüt mantarı(I)	<i>Hericium sp.</i>	Taşköprü-Oymağaçseki
232	söğüt mantarı(II)	<i>Pleurotus sp.</i>	Taşköprü-Çiftlik Telli Mah.
233	sülük mantarı	<i>Pleurotus sp.</i>	Taşköprü-Böcü
234	sümük mantarı	<i>Hygrophorus</i>	Daday

		<i>latitabundus</i>	
235	sümüklüce	<i>Hygrophorus latitabundus</i>	İhsangazi-Enbiya
236	sütlüyen	<i>Lactifluus volemus</i>	Araç-Aktaş
237	sütlü ganluca	<i>Lactarius piperatus</i>	Taşköprü-Masatlar, Böcü
238	sütlü goçmar	<i>Lactarius piperatus</i>	Hanönü-Merkez Vakıf Mah.
239	sütlü mantar	<i>Lactarius piperatus</i>	Cide-Himmetbeşe
240	sütlüce	<i>Lactifluus volemus</i>	Şenpazar Dibekli Mah.
241	sütsüz mantar	<i>Russula delica</i>	Taşköprü-Doymuş
242	şemsiye mantarı	<i>Macrolepiota procera</i>	Çatalzeytin-Hacireis Çörekçi Mah.
243	tarla mantarı	<i>Agaricus sp.</i>	Devrekâni-Akın
244	taş ebişegi		Taşköprü-Doymuş
245	tavuk mantarı	<i>Cantharellus cibarius</i>	İnebolu-Deresözkü; Taşköprü-Çaylaklar, Çiftlik Telli Mah., Böcü
246	tavukayağı	<i>Cantharellus cibarius</i>	Devrekâni-Akın, Araç-Palazlar; Bozkurt-Başaran Yüksek Mah.,

			Ortasökü Isırganlık Mah.; Taşköprü-Dağbelören; Hanönü- Merkez Vakıf Mah.
247	tel mantarı	<i>Ramaria formosa</i>	
248	tellüce	<i>Ramaria formosa</i>	Cide, Araç-Sümenler, Merkez- Kurucaören; Taşköprü-Masatlar
249	teltel	<i>Ramaria formosa</i>	Taşköprü-Kayadibi; Hanönü- Merkez Vakıf Mah.
250	telteli	<i>Ramaria formosa</i>	Araç-Aktaş, İhsangazi-Enbiya
251	tilkiburnu	<i>Cantharellus cibarius</i>	Bozkurt-Yaşarlı, Başaran
252	tohum mantarı	<i>Haygrophorus sp</i>	Cide-Güren köyü
253	toprak galduran	<i>Russula delica</i>	Şenpazar
254	tozalak	<i>Sarcosphaera sp.</i>	Taşköprü-Oymağaçseki
255	turşu mantarı		Bozkurt-Başaran Yüksek Mah.
256	uzunbacak	<i>Macrolepiota sp.</i>	Bozkurt-İbrahim
257	ütük(I)		Cide, Merkez-Başören;
258	ütük(II)	<i>Morchella deliciosa</i>	Taşköprü-Çiftlik Telli Mah., Dağbelören, Böcü

7.

259	yangulak		Taşköprü-Duruca
260	yaprak mantarı	<i>Meripilus giganteus</i>	Devrekâni-Akın, Pınarözü; Bozkurt-Yaşarlı, Ortasökü Isırganlık Mah.
261	yarımcagulak		Tosya-Ekincik
262	yeryaran	<i>Russula delica</i>	Devrekâni-Pınarözü; İnebolu- Yuvacık, Pınarbaşı-Çavuş; Taşköprü-Böcü; Araç-Oycalı
263	yımırta mantarı	<i>Amanita caesarea</i>	Devrekâni-Akın, Pınarözü; Küre-Karaman; Taşköprü- Duruca
264	yüksük mantarı	<i>Macrolepiota procera</i>	Çatalzeytin-Paşalı
265	yütük	<i>Morchella deliciosa</i>	İhsangazi-Enbiya
266	zırmat	<i>Ramaria formosa</i>	Çatalzeytin

Sonuç:

Makalemizde Kastamonu ve yöresi ağızlarında geçen mantar adları adbilimsel metodla ele alınmıştır. Buna göre Kastamonu ve yöresi ağızlarında mantar adları genelde mantarın şekil özelliklerine bağlı ad ve deyim aktarması yoluyla yapılmıştır. Ad vermede mantarın tadı, sapı, rengi, şapkası, şapka ortasındaki göbeğin şekli, inceliği, kalınlığı, kısalığı, uzunluğu, saptaki yüzüğü, kokusu, dokusal yapısı (sert, yumuşak, kaygan, esnek vs.) gibi özelliklerinin yanında insanların sosyo-kültürel, ekonomik ve tarihi birikimlerinin de etkili olduğu görülmüştür. Adlandırmaların yapısal biçimlerine bakıldığında ise ağırlıklı olarak belirtisiz isim tamlaması, sıfat tamlaması ve tek sözcükten oluşan yapıların yanı sıra az da olsa sıfat-fiil öbeği, tekrar öbeği, kısaltma öbeği ve belirtili isim tamlaması biçimlerinin de etkili olduğu görülmüştür.

Ad vermede mantarların tek özelliği esas alındığı gibi (acı mantar, añaç mantarı “ağaç mantarı”) birden çok özelliğin de etkili olduğu görülmüştür (añaç gurtgulañı “ağaç kurtkulağı”). Bazen farklı türdeki mantarlar için aynı adlandırmalar yapılırken, bazen de aynı türler için farklı adlandırmalar yapılabilmektedir. Bu da bize göstermiştir ki adlandırmalar bazen toplumun geçmişi, kültürü, yaşam biçimi ve şartlarına göre ayrışırken bazen de ortak değer ve yargılarına göre birleşmiştir. İri bir mantar olan *Boletus edulis* için ayının çok görüldüğü ormanlık yörelerde *ayı mantarı* denirken, ayının görülmediği ovalık yörelerde ise aynı mantara *kömüş mantarı* denilmektedir. Ayı ve kömüş, iriliğinden dolayı aynı mantıkla adlandırılırken bu hayvanların yaşamlarındaki yeri ise ad vermedeki farklılığı belirlemiştir. Yine *Ramaria sp.* mantarı için 20 çeşit ad verildiği görülmüştür (*saçakluca, halı saçağı, çam mantarı, sakallı mantar, dede sakalı, beşbarmak, civcibacañı* “civcibacağı”, *erişte, iğne mantarı, gelinbarmağı, çam telteli, çulluca, püşküllü, zirnat, tel mantarı, telteli mantarı...* gibi). Bu durum bize insanların ad verirken öne çıkan birikimi ve görgüsünün yanında çevresindeki araç-gereç, bitki ve hayvanları da etkin biçimde kullandığını göstermiştir.

Yukarıda verilen adlandırma biçimlerinden başka yine halkın sosyo-ekonomik, kültürel ve tarihi birikimlerinin de adlandırmalarda etkin olduğu neticesine vardık: Baharda guguk kuşunun öttüğü vakitte çıktığı için *guguk mantarı* denmesi; köylünün bilmediği ve yemediği bir mantarı gurbette öğrenip köylüye öğreten Salim adlı kişiden dolayı *sālim mantarı* adının verilmesi; ayrıca kaygan dokusundan dolayı *sümüklüce*; topraktan çıkarken üzerinde toz, toprak, bitki parçası yapıştığı için *gübürkaldıran*; etrafında duvağa benzeyen beyaz dokusundan dolayı *gelüncük* ya da *duvakluca*, şapkasının kırmızı ve etrafını saran yüzüğün beyazlığından dolayı *yımurta mantarı*, düzgün bir sıra halinde çıktığı için *sıralıca*, öbek öbek çıktığı için *höbelen*, içi boş ve vurulduğunda tok bir ses çıkarmasından dolayı *pos/fos mantarı*; daha çok yanmış ormanlık arazide çıktığı için *ütük mantarı*; gece büyüdüğüne inanıldığı için *ay mantarı*, tel tel yapısından dolayı *tellice*, üzerinden bir parça koparıldığında sütü çıktığı için *sütliyen*; şapkasının küçüklüğünden dolayı *mıhdepesi*, küçük hacmi nedeniyle *cincile*, kabalak bitkisinin çiçeğine benzerliğinden dolayı *gabalak* adlarının verilmesi bunlara örnektir.

Yabancı dillerden geçen sözcüklerin uyarlamaları ise yörenin fonetik eğilimlerinin ortaya konması bakımından önemli veriler sağlamaktadır.

Ağızlarda geçen bitki, hayvan, yer adları, lakaplar vs. gibi kavramlar halkın ad vermedeki temel hareket noktasının belirlenmesi açısından büyük önem taşır. Renkler, insan ve hayvan uzuvları, sayılar, araç-gereçler hangi amaçla adlandırmada kullanıldığı ya da önceliği bize

adlandırmalara etki eden verileri gösterecektir. Bunların sosyolojik, psikolojik, ekonomik yapılarının ortaya çıkarılmasıyla bu adı verenlerin hayattaki öncelikleri, yaşam tarzları, hayata bakış açıları ortaya çıkacaktır. Böylelikle elde edilen bu veriler bize Türkçenin ad verme sistematiğinin belirlenmesi ve kurulması için yardımcı olacaktır.

Çalışmada Kullanılan Çevriyazı İşaretleri:

ā: Normalden uzun /a/ ünlüsü

ē: Normalden uzun /e/ ünlüsü

ḥ: Tonsuz, orta damak, sızmalı /h/ ünsüzü

ñ: Damaklı /n/ geniz ünsüzü

ú: Yarı kalın, yuvarlak, dar /u/ ile /ü/ arası ünlü

Kaynakça

- ABDURRAHMAN, V. (2004). Türklerin Ad Koyma Gelenekleri Üzerine Bir İnceleme, *Millî Folklor*, Cilt: 8, Sayı: 61, s. 124-133.
- AKALIN, Ş. H.-vd. (2015). *Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları.
- AKSAN, D. (2006). *Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Ankara: Engin Yayınevi.
- AKSAN, D. (2015). *Türkçenin Sözvarlığı*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- AKSAN, D. (2003). *Her Yönüyle Dil*, Ankara: TDK Yayınları.
- AKSAN, D. (2014). *Türkçenin Zenginlikleri İncelikleri*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- AKYÜZ, M. & KIRBAĞ S. (2007). Ülkemizde Sebze ve Meyvelerin Yanısıra Alternatif Besin Kaynağı: Yabani Mantarlar, *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, S.8 (1), s.23-26.
- ATALAY, B. (1999). *Divanü Lügat-it-Türk*, C.4, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- AYDIN, M. (2008). Ordu ve Yöresi Ağızlarında Armut Adları, *Turkish Studies*, S: 9, s.129-138.
- BARUTÇIYAN, J. (2012). *Türkiye'nin Mantarları-I*, İstanbul: Oğlak Yayınları.
- BAYTOP, T. (2007). *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları.
- BOZKAPLAN, Ş. A. (2009). Anadolu Ağızlarında Güzel Adlandırma Örnekleri, *Turkish Studies*, Volume 4/3 Spring, p. 376-396.

Ergün, A.

CANPOLAT, M. & ÖNLER, Z. (2006). *Edviye-i Müfrede Metin-Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

DOĞAN, N. (2011). Vezirköprü ve Havza Ağzlarında Yabani Bitki Adları, *Diyalektolog Dergisi*, S: 2, s.7-13.

DOĞAN, N. (2015). Türkiye Türkçesi Söz Varlığının Yeni Renkleri Ad Bilimsel Bir İnceleme, *Dede Korkut Dergisi*, C.4, S.7 s.12-37.

ERCİLASUN, A. B.-vd. (1991). *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

ERDEM, Y. (2018). *Mantar Avcısının El Kitabı*, Samsun: Bafra Ofset.

ERGENE, O. (2014). Türkiye Türkçesinin Söz Varlığında Hayvan Adlarının Organ Adlarıyla ya da Vücut Bölümlerine İlişkin Adlarla Oluşturduğu Deyim Aktarması Örnekleri, *Turkish Studies*, Volume 9/6, s.319/365.

KARTALCIK, V. (2008). Anadolu Ağzlarında Üzüm Adlandırmaları, *Turkish Studies*, Volume 3/5, s.663-711.

KÜÇÜKER, P. (2010). Lügat-i Müşkilât-ı Eczâ'da Türkçe Bitki Adları, *Uluslararası Sosyal Aratırmalar Dergisi*, Volume 3/11, s. 401-415.

ORTAŞ, İ., ERGÜN, B., ORTAKÇI, D., ERCAN, S. ve KÖSE, Ö. (1999). Mikoriza Sporlarının Üretilmesi ve Tarımda Kullanım Olanaklarının İrdelenmesi, *Doğa Dergisi*, S.4, s.959-968.

ÖNER, M. (2015). *Kazan-Tatar Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

ÖNLER, Z. (1999). *Celâlüddin Hızır Paşa, Müntahab-ı Şifâ II Sözlük*, Ankara: Simurg Yayınları.

SAMİ, Ş. (2005). *Kamûs-ı Türkî*, İstanbul: Çağrı Yayınları.

SÜMER, S. (1987). *Türkiye'nin Yeneni Mantarları*, İstanbul: Ersu Matbaacılık.

ŞAHİN, H. (2007). Câmî'ü'l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki İsimleri, *Turkish Studies*, Volume 2/2, s.570-602.

ŞAHİN, İ. (2015). *Adbilim*, Ankara: Pegem Akademi.

TDK (1963-1982). *Derleme Sözlüğü I-XII*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

TDK (1977). *Tarama Sözlüğü I-VIII*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

UÇAR, İ. (2013). Kavram-Çağrışım-Kelime Bağlamında Bitki Adlarına Anlambilimsel Bir Yaklaşım, *Turkish Studies*, Volume 8/1, s.2671-2683.

YILMAZ, K. (2011). Organ Adlarının Nesnelere Aktarılmasında Dil-Zihin İlişkisi, *Turkish Studies*, Volume 6/2, s.1083-1092.

YAĞBASAN, M. (2010). Kültürlerarası Etkileşim Bağlamında Türkçe ve Yunanca'daki Ortak Sözcüklerin Değerlendirilmesi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.20, S.1, s.367-388.

Extended Abstract

Concepts such as plant, animal, location names, nicknames etc. included in dialects carries a great importance in determining the starting point of denomination of the people. The reason why colors, human and animal limbs, numbers and tools are used in denomination or its priority will give us crucial information about the denominations. By determining the sociologic, psychologic and economic structures of these, the priorities, life styles, perspectives on life of the people who denominated these mushrooms will be revealed. Hence, the acquired data will help us to determine and structure the systematic of denomination in Turkish.

In our study, inclination towards denomination was scrutinized by examining the names given to wild mushrooms.

In our study, mushroom names in Kastamonu and its province were discussed with onomatological method by determining the names of the mushrooms. Semantic, conceptual, onomatological and levels of non-linguist authenticity (Doğan, 2015:18) of mushrooms were considered and their basic denomination inclinations were determined. Moreover, nominalization affixes on bodies with structural formations such as phrasing, word reduction used in denomination process were evaluated.

After the mushrooms growing in the region were determined, photo albums of these mushrooms were prepared for compilations. Then, these photos were shown to people who are interested in mushrooms and their names were recorded one by one. Since shapes and colors of some mushrooms were prominent in their denomination, their photos were added for comparison at the end of the study. Latin names of mushrooms were given, considering it will be beneficial for other disciplines.

In our study, mushroom names were scrutinized with onomatological method in the dialect of Kastamonu and its province. According to this, mushroom names were denominated in terms of their shape characteristics by metonymy and figures of speech in the dialect of Kastamonu and its province. It was observed that the taste, stem, hat, shape of the core in the middle, fineness, thickness, shortness, length, ring on the stem, smell, textural structure (stiff, soft, slippery, flexible etc.) of mushrooms have been effective in denomination along with people's socio-cultural, economic and historic background. When the structural forms of denomination is examined, it was observed that indefinite noun phrase, adjective clause and single-word structures were predominant and verbal adjective phrase, repetition phrase and possessive

constructions forms were also effective at the least. It was observed that while denomination is based on a single feature, multiple features were also effective. Sometimes same denominations can be performed on different types of mushrooms and sometimes different denominations can be performed on same types. This shows that sometimes denominations differ according to the history, culture, life-style and living conditions of a society and sometimes they are merged according to common values and attitudes.

Adapting words from foreign languages provides important data in terms of revealing the phonetic inclinations of the region.

Concepts such as plant, animal, location names, nicknames etc. included in dialects carries a great importance in determining the starting point of denomination of the people. The reason why colors, human and animal limbs, numbers and tools are used in denomination or its priority will give us crucial information about the denominations. By determining the sociological, psychological and economic structures of these, the priorities, life styles, perspectives on life of the people who denominated these mushrooms will be revealed. Therefore, the acquired data will help us to determine and structure the systematic of denomination in Turkish.

Ekler:

Fotoğraf 1: *Macrolepiota procera*

(<http://dogalhayat.org/property/semsiye-mantari-2/>, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 2: *Morchella angusticeps*

(<http://www.hellotrade.com/mb-bulgaria/morchella-conica-morchella-esculenta-fresh-mushrooms.html>, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 3: *Agaricus arvensis*

(<http://mushroom-collecting.com/mushroomhorse.html>, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 4: *Tricholoma terreum*

(http://www.mantarsatis.com/bilgiler_karakiz-mantar_160.htm, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 5: *Cantharellus cibarius*

(<http://wildlife-media.at/bilddetails/19989/pfifferling>, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 6: *Coprinus comatus*

(http://micologia.adisacalavoz.com/especies/Coprinus_comatus.html, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 7: *Amanita caesarea*

(<http://cestadesetas.com/project/amanita-caesarea/>, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 8: *Craterellus cornucopioides*

(<http://okofaluszervezes.blog.hu/tags/gomba>, adresinden 03.02.2014 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 9: *Laetiporus sulphureus*

(<http://website.nbm-mnb.ca/mycologywebpages/NaturalHistoryOfFungi/PoreFungi.html>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 10: *Pleurotus ostreatus*

http://www.mykopedia.org/pilzdatenbank/art/austern_seitling_pleurotus_ostreatus, adresinden 11.08.2015 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 11: *Boletus edulis*

(<http://yusufgurel.net/galeri/category/mantarlarimiz/>, adresinden 11.08.2015 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 12: *Rhizopogon luteolus*

(<http://yemek.com/sozluk/domalan-mantari/#.VsOhiGZumM8>, adresinden 11.08.2015 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 13: *Lactarius deterrimus*

(https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lactarius_salmonicolor.jpg, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 14: *Marasmius oreades*

(<https://www.dogablogu.net/yenilebilen-mantar-cesitleri/cincile-mantari/>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 15: *Hydnum repandum*

(<http://wikigrib.ru/ezhovik-zheltyj/>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 16: *Lactifluus volemus*

(http://www.mushroomexpert.com/lactarius_volemus.html, adresinden 11.08.2015 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 17: *Calocybe gambosa*

(<http://mantaravciligi.blogspot.com.tr/2016/07/cincile-mantari-calocybe-gambosa.html>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 18: *Infundibulicybe geotropa*

(<http://mantaravciligi.blogspot.com.tr/2016/07/malkadin-mantari-infundibulicybe.html>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 19: *Sparassis crispa*

(http://www.mykoweb.com/CAF/species/Sparassis_radicata.html, adresinden 11.08.2015 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 20: *Sarcodon imbricatus*

(<http://mantaravciligi.blogspot.com.tr/2016/07/balaban-mantari-sarcodon-imbricatus.html>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 21: *Ramaria* spp.

(<http://dogalhayat.org/property/dede-sakali/>, adresinden 11.08.2015 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 22: *Haygrophorus* spp.

(Ergün Acar arşivi)

Fotoğraf 23: *Lactifluus piperatus*

(<http://pietrocurti.videofunghi.it/displayimage.php?album=241&pid=1158>,
09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

adresinden

Fotoğraf 24: *Russula delica*

(<http://online-video.su/image/720-1.html>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)

Fotoğraf 25: *Calvatia gigante*

(<http://mantaravciligi.blogspot.com.tr/2016/08/atgobegi-mantari-calvatia-gigantea.html>, adresinden 09.01.2018 tarihinde alınmıştır.)